

Л.П. Петришин

д. екон. наук, доцент

ORCID: 0000-0002-1495-7423

Львівський національний університет ім. І. Франка, м. Львів, Україна

Г.В. Мацьків

канд. екон. наук, доцент

ORCID: 0000-0002-1329-7355

Львівський національний університет природокористування, м. Львів,

Україна

УКРАЇНСЬКИЙ БІЗНЕС В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПОДАТКОВИЙ АСПЕКТ

З початку введення воєнного стану в Україні чимала кількість суб'єктів бізнесу була змушена тимчасово призупинити свою діяльність, особливо в тих містах, селах, де така робота виявилася взагалі неможливою через жорсткі військові дії країни-агресора – Російської Федерації.

Для підтримки українського бізнесу в умовах війни та для післявоєнного стану розбудови економіки країни потрібна була нова «лояльна» податкова модель. Створення сприятливого податкового середовища було започатковано підписанням президентом України низки законодавчих актів, в числі перших був Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану» № 2118-IX від 03.03.2022 та інші [5].

Введення воєнного стану внесло свої корективи в діяльність суб'єктів бізнесу та відображення цієї діяльності в системі обліку. Зміни діючого законодавства стосуються, як юридичних так і фізичних осіб-підприємців.

У структурі вітчизняного підприємництва, його кількісній складовій, частка малого бізнесу складає 99,06%, середнього – 0,91% і великого – 0,03%, тому не дивно, що основні заходи держави були направлені на малий і середній бізнес [3, с. 105]. Оновлення зачепили, в першу чергу, спрощену систему оподаткування табл.1

Що стосується ПДВ, то тут відбулося теж ряд змін. Так, на період дії воєнного стану не є постачанням передання будь-яких товарів, послуг на користь ЗСУ, ТРО та іншим військовим формуванням України, утвореним відповідно до Закону. Тобто, така операція – не є об'єктом оподаткування ПДВ. Якщо ж підприємство буде постачати товари для заправки (дозаправки) або для забезпечення транспорту військових, то таке постачання буде оподатковуватися ПДВ за ставкою 0% [1].

Таблиця 1

Сплата ЄП* та ЄСВ** суб'єктами бізнесу в умовах воєнного стану

Категорії	1 група	2 група	3 група	4 група
Податки «за себе»	Не сплачує ЄП* з 1.04.22 і до закінчення воєнного стану.		2% сплачує ЄП* 3% сплачує ЄП* +ПДВ 5% сплачує ЄП*	сплачує ЄП*
ЄСВ** «за себе»	Мають право не платити з 1.03.22 і до закінчення воєнного стану +12 місяців після завершення.			
ЄСВ** за найманого працівника	Відсутні наймані працівники.	Сплачують або можуть прийняти рішення про несплату ЄП* за працівників мобілізованих до ЗСУ.		
Мобілізовані ФОП «за себе»	Не сплачують ЄП* та ЄСВ** за весь строк військової служби.			
Мобілізовані ФОП за найманого працівника	Відсутні наймані працівники.	Нарахування ЄСВ** може здійснювати уповноважена особа.		

*ЄП-єдиний податок, **ЄСВ-єдиний соціальний внесок.

Крім того, під час дії воєнного стану встановлено ставку ПДВ у розмірі 7% для операцій з ввезення в Україну та постачання в Україні (як імпортованих та і вироблених в Україні) бензинів моторних, важких дистилатів, скрапленого газу, на які встановлено ставку акцизного податку 0,00 євро за 1000 літрів, і нафти / нафтопродуктів за кодами УКТ ЗЕД 2709 00 10 00 та 2709 00 90 00.

Щодо формування податкового кредиту за операціями постачання за ставкою ПДВ 7%, то, якщо підприємство до введення нової ставки 7% придбало товар, послугу за ставкою 20%, а після введення ставки 7% використовує раніше придбані по ставці 20% товари, послуги в операціях по ставці 7%, то податковий кредит сформований раніше по ставці 20% коригувати не потрібно. У разі формування від'ємного значення суми ПДВ, визначеного як різниця між сумою податкового зобов'язання за ставкою 7% та сумою податкового кредиту за ставкою 20%, то таке від'ємне значення не підлягає відшкодуванню з бюджету, а зараховується до складу податкового кредиту та зменшує суму податкових зобов'язань до сплати в бюджет у наступних періодах [4].

Держава також звільнила осіб, земельні ділянки або активи, яких розташовані на територіях, де ведуться бойові дії або на тимчасово окупованих територіях від сплати земельного податку та орендної плати (на період з 1 березня 2022 р. до 31 грудня року, наступного за роком в якому припинено воєнний стан); мінімального податкового зобов'язання за земельні ділянки (за 2022 та 2023 роки); екологічного податку - за 2022 рік [2].

Отже, запровадження нововведень в діючу систему оподаткування має на меті «оживити» економіку та підтримати бізнес в складних умовах.

Список використаних джерел:

1. Бец Н. Ньюанси оподаткування бізнесу в умовах воєнного стану URL:<https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/nyuansi-opodatkovannya-biznesu-v-umovah-voennogo-stanu.html> (дата звернення 30.05.2022)

2. Бородкін О., Ємець Р. Податкова реформи в період воєнного стану. URL:<https://vkr.ua/publication/podatкова-reforma-v-period-voennogo-stanu-shcho-priynyal-15-bereznya> (дата звернення 1.06.2022)

3. Ксьонжик І.В., Мацьків Г.В. Нові податкові реалії українського бізнесу в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 22-23 березня 2022 р. Ч. 2. Львів: ЛНУП, 2022. С. 105-107 URL: <http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/konf.html?start=5> (дата звернення 31.05.2022)

4. Оподаткування під час воєнного стану URL: <https://eba.com.ua/opodatkovannya-pid-chas-voennogo-stanu/> (дата звернення 30.05.2022)

5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 № 2120-IX URL:<https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/zakoni-ukraini/77303.html> (дата звернення 1.06.2022).